

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

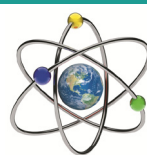
№1(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 788 sahifa,
20-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorligini aniqlash	16
<i>Akramova Dildora Ergashboy qizi</i>	
Bola tarbiyasida o'yinning ahamiyati	21
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, O'ktamova Nasiba Ravshan qizi</i>	
O'quvchilarning loyiha-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning ilmiy asoslari	25
<i>Sobirova Nilufar Azimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni tashkil etish	29
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Ko'zibayeva Nasiba O'tkir qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiyani rivojlantirish texnologiyalari	32
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Allaberdiyeva Mardona O'tkirbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni jismoniy tarbiyalash mazmuni va vazifalari.....	37
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Mirsharfova Shahinabegim Saidabbos qizi</i>	
Gandbolchi sportchilarni jismoniy tayyorgarligida harakatli o'yinlarning tarbiyaviy rivojlantiruvchi vazifalari	41
<i>Ibodullayeva Munira Atabek qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda noan'anaviy usullardan foydalanish samaradorligi.....	44
<i>Yusufaliyeva Gulnora Abduraxmonovna</i>	
Modern Requirements for a Teacher's Pedagogical Skills in the Context of Digital Transformation in Education.....	49
<i>Abira Bakhramova</i>	
Ta'lim muassasalarida o'smir yoshlarning ijtimoiylashuv jarayonini samarali tashkil etishga yordam beruvchi pedagogik omillar va shart-sharoitlar	54
<i>Artikova Gulnoza Xasanovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida iqtisodiy tarbiya berishning nazariy-pedagogik asoslari	57
<i>Mamadaliyeva Nilufar Bahodirovna</i>	
Kognitiv lingvistika va konseptologiya masalalari	60
<i>Meyliqulova Manzura Abdullayevna</i>	
Developing Law Students' Writing Competence Through the IRAC Method in Legal English Classes: A Comprehensive Study at TSUL.....	63
<i>Noila Mustafoeva</i>	
Tarixiy obidalarining restavratsiya jarayonlarining o'rganilish tarixi	67
<i>Ochilov Davron Bahodir o'g'li</i>	
Oliy ta'limda baholash jarayonini avtomatlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanishi.....	72
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Mamadaliyeva Kamolaxon Xayrullo qizi</i>	
Tabiiy yorug'lik va barqaror energiya manbalarini integratsiyalashgan mini home loyihasi.....	76
<i>Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, Qodirjonov Oyatillo Abdulboqi o'g'li</i>	
Talabalarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda madaniy meros vositalarining pedagogik ahamiyati.....	80
<i>Rajabova Matluba Toshkentboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	83
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Raqamli kommunikatsiyalarni o'smirlar shaxsiyatining rivojlanishiga ta'siri	86
<i>Shomurotova Nigoraxon Nabijonovna</i>	
Talabalarning chizma geometriya fanini mustaqil bilish faoliyatiga oid kompetensiyalarini "Visio" dasturi vositasida rivojlantirish metodikasi	90
<i>Tashimov Nurlan Erpolatovich</i>	

Shaxslararo munosabatlar – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida.....	94
Uralova Muxabbat Sanjar qizi	
O'zbek tili darslarida raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish tajribasi	98
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Психологическая готовность разведенных людей к вступлению в новый брак и приоритеты при выборе партнера.....	101
Саидвалиева Шодия Рихсихужа кизи	
Воспитание любви к прекрасному у дошкольников в развивающей предметно-пространственной среде: теоретико-методический аспект.....	107
Терехова Ольга Евгеньевна, Темирова Барно Кёмхоновна	
Методика формирования наблюдательности у детей 6–7 лет в процессе целенаправленных прогулок-наблюдений.....	111
Терехова Ольга Евгеньевна, Шокиржоновна Мохира Илхомжон кизи	
Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari	115
Artikbayeva Aziza Abror qizi	
Zamonaviy darslarda guruhlarda ishlash metodikasi	118
Berdiyeva Lobar Norqobulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faol rivojlantiruvchi muhitni tashkil etishda STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanish.....	120
Esanova Maysara Umirovna	
Logopediyada axborot texnologiyalarini qo'llash metodlari	124
Feruza Yusupova Akildjanovna	
Axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va rivojlanish bosqichlari.....	130
Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Allanazarova Anora Muxobir qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetentsiyalarini rivojlantirish	134
Umarov Xusniddin	
Bo'lajak talabalarining individual yondashuv asosida kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish	138
Arslonova Gulsora Kurbonovna	
Ona tili darslarida til kompetentsiyasini kognitiv-semantik yondashuv asosida shakllantirish	142
Mo'minova Go'zalxon G'ulamjanovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy tafakkurini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	147
Maxliyo Turotova Erkin qizi	
Talabalarining kreativligini musiqiy-nazariy fanlar vositasida oshirish samaradorligi	153
Urinova Sabina Shuxrat qizi	
Imijning ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida talqini	160
Jo'rayeva Sohibjamol Norqobilovna	
Inklyuziv kompetensiya tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari	163
Abdubannobova Mahliyo Abdurashid qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy-emotsional kompetentsiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	167
Abdurasulova Dilnoza Abdug'ani qizi	
Muxammas (taxmis) janrining o'zbek she'riyatidagi tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy poetik talqinlari	170
Avazova Sitara	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligining asosiy shakllari.....	173
Babayeva Dono Razzakovna, Erkinova Madinabonu Otabek qizi, Xolmatova O'g'li Tojiddin qizi	
Yangi taraqqiyot davrida talaba-yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	177
Botirova Zohida Doniyor qizi	
Logoritmikada sportga asoslangan o'yinlar	180
Dilfuza Ochilova Zayniddinovna	
Jismoniy tarbiyaning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri (Andijon shahridagi Prezident maktabi tajribasi asosida).....	184

Ibragimov Shuhratbek Iminjonovich

Bolajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvning zaruriyati 188

Karimova Feruzaxon Zakirovna

Effective Techniques of Teaching Foreign Language Classes: a Sample of The 4CS Method 191

Khaitmuratova Zarina Sobirdjanovna

Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual imkoniyatlarini tabiat bilan tanishtirish orqali shakllantirish .. 193

Maxmudova Durdona Mirkarimovna

O'quvchilarning kasbiy ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari 196

Mutallibjonov Ma'rufjon

Maktabgacha yoshdagi bolalarni kun tartibini to'g'ri tashkil etish 200

Muxtorova Mohira Ma'rufjon qizi

Aksiologik yondashuv asosida altruistik ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida ijtimoiy faoliyatni amalga oshirish 204

Norboyeva Moxigul Shavkat qizi

O'smirlarda agressiv xulq-atvorini psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari 207

Norqulova Dildora Shavkat qizi

Raqamlashtirish jarayonida bo'lajak muhandislarni ishlab chiqarish-texnologik faoliyatiga tayyorlashning dasturiy-metodik ta'minoti 211

Nurov O'tkir Xudoyberdiyevich

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etilish 214

O'roqova Zilola Salomovna

Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi va uning mazmun-mohiyati..... 217

Qaramanov Obid Xudayberdiyevich

Pedagoglar uchun sun'iy intellekt asosidagi shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari 221

Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich

Talabalarda psixologik moslashuvchanlikda refleksiya mohiyati va kognitiv qobiliyatni rivojlantirish samaradorligi..... 226

Ravshanova Nargiza Norboyevna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotarni tashkil etish 230

S. Irisova

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida marketing faoliyatini tizimli tashkil etishning nazariy asoslari 233

Sadikova Dilafruz Xusanovna, Qo'chqorova Munisa Anvar qizi

Maktabgacha yoshdagi bolalarning dialogik nutqini xalq ertaklari asosida rivojlantirish 237

Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Abdurafova Muxayyo Xabibullo qizi

Bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik yondashuv 241

Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Sanoqulova Gulasal Nurillo qizi

Sun'iy intellektni tibbiy oliy ta'lim o'quv dasturlarini ishlab chiqishda qo'llash: innovatsion yondashuvlar va tajribalar 246

Toxirova Farida Olimjonovna

Talabalarni estetik tarbiyalashda milliy xalq o'yinlaridan foydalanish modeli..... 251

Usarov Murodjon Mamarasul o'g'li

Xalqaro kimyo olimpiadalariga o'quvchilarni tayyorlashda xalqaro baholash tadqiqotlariga asoslangan kreativ topshiriqlar va fanlararo integratsiyadan foydalanish metodikasi 254

Usmanov Baxtiyor Xabibullayevich

Xoja (Sayyid Poshshoxoja ibn Abdulvahhobxo'ja) va uning asarlarining o'zbek nasridagi o'ni va ahamiyati..... 258

Valijonova Mahzunabonu

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvida diversifikatsiya: tizimli yondashuv va rivojlanish strategiyalari 261

Xakimova Sevara Shavkat qizi

STEAM texnologiyasini nodavlat ta'lim tashkilotlarida ommalashtirishning ijobiy tomonlari..... 264

Xalokova Maksudaxon Ergashevna, Melnikova Zaynura

Muhammad Sodiq Qoshg'ariy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiya nazariyasi.....	267
<i>Moxira Niyozqulova Nuraliyevna</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili fanini o'qitish kompetentligini rivojlantirish metodikasi (AQSh tajribasi).....	270
<i>Olimjonova Dilnavoz Maribjon qizi</i>	
Xalqaro baholash dasturlari mohiyati va ahamiyati	274
<i>Vohidova Ibodat Hurmatullayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv.....	277
<i>Xujamiyarov Sa'dullo Choriyevich</i>	
Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jamoatchilik nazorati samaradorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	281
<i>Xusanova Dilraboixon Botiraliyevna</i>	
Talabalarining jismoniy tayyorgarligida suzish mashg'ulotlarining ta'siri	285
<i>Zuxriddin Nasibovich Boboshev</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni milliy-ma'naviy qadryatlar asosida tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari	289
<i>Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyevich, Dadabayev Akramjon Askaraliyevich</i>	
Использование чат-ботов в образовательном процессе	294
<i>Мадаминаева Наргизахон Жахонгир кизи</i>	
Формирование гендерной культуры детей старшего дошкольного возраста в контексте государственной стратегии Узбекистана	298
<i>Намазбаева Лола Закировна, Тиллабаева Малика Хабибуллаевна</i>	
STEAM технологии в дошкольном образовании	302
<i>Садикова Дилафруз Хусановна</i>	
Системная модель социально-эмоционального обучения в Узбекистане: интеграция подходов, основанных на школьном образовании и партнерстве семьи и школы	307
<i>Санакулова Нигора</i>	
Oila qurish yoshidagi talabalar psixologik xususiyatlari.....	311
<i>Qo'ziyeva Gulzoda Shermat qizi</i>	
Ingliz tili nutq faoliyati turlarini rivojlantirishda leksik-assotsiativ tarmoqlardan foydalanishning lingvodidaktik asoslari.....	315
<i>Mirzakamolova Maftuna Rahimjon qizi</i>	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari.....	318
<i>Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirishda ona tili mashqlarining roli	321
<i>Boltayeva Guzal Tolibovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish	324
<i>Ziyayeva Umida Turaxodjayevna</i>	
Maktabgacha hamda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasi tizimini modernizatsiya qilishning innovatsion istiqbollari	327
<i>A'zamov Ruhullo Mahmudjon o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinflarda informatika fanini o'qitishning maqsadlari va vazifalari.....	333
<i>Alikulova Bibisora Abdulvokhobovna</i>	
Bola shaxsini rivojlantirishda axborot-kommunikatsion texnologiyalarning pedagogik ahamiyati	336
<i>Azimova Dilnoza Sherzodovna</i>	
Raqamli didaktika sharoitida oliy ta'limni raqamlashtirishning nazariy asoslari va pedagogik xususiyatlari	339
<i>Berdikulova Shaxnoza Erkinjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining aqliy qobiliyatini shakllantirishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarda shaxmat o'yinidan foydalanish imkoniyatlar	343
<i>Boboqulov Chori Urolovich</i>	

O'zbek tilidagi "kasb-hunar" va "lavozim-amal" konseptlarining hozirgi zamon o'zbek tili konseptosferasidagi o'rni	348
Dexqonova Muattarxon Ilxomovna	
O'quv jarayonida ijtimoiy tarmoqlar orqali bilim almashishning didaktik imkoniyatlari va metodologik asoslari	352
Ernazarov Alisher Ergashevich, Pimkulova Stora Boltayevna	
"Intellekt xarita" yordamida o'quvchilarga qattiq jismlarning solishtirma issiqlik sig'imini mavzusini tushuntirish va ularning to'la fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	358
Eshboboyeva Muxlisa Zavqiy qizi	
Inklyuziv ta'lim texnologiyalari	363
Fayzullayeva Shoira Shorahmatovna	
Oliy pedagogik ta'lim tizimida hamkorlikda ta'lim nazariyasi va amaliyoti	366
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Hikoya tuzishga o'rgatish maktabgacha yoshdagi bolalarning bog'lanishli nutqini rivojlantirishning muhim vositasi sifatida	369
Imixanova Nodira Saidburxon qizi	
Professional Competency Development of Future English Language Teachers: A Framework for the 21 st Century	374
Kamoldin Tadjiboyev	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari	378
Nosirova Dilfuza	
Inklyuziv sinf muhitida zaif eshituvchi bolalar bilan musiqa mashg'ulotlarini tashkil etishning nazariy yondashuvlari	383
Qizlarxon Isomova	
Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'limni rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalar	389
Shabdullayeva Lazokatxon Orifbekovna	
Boshlang'ich sinflarda perimetr, yuza va hajmni o'rganish metodikasi samaradorligini shakllantirish	392
Shodmonova Madina Otabek qizi	
Chiziqli operatorlarning spektral xossalari	398
Sultonboyeva Zuhra Bobomurod qizi	
Qisqa masofaga yuguruvchilar ish qobiliyatini oshirish usullari	402
Utayev Z. M.	
Neyropedagogik yondashuv asosida 9–11 yoshli o'quvchilarda ingliz tilida matnni o'qib tushunish ko'nikmalarini rivojlantirishda ijro funksiyalarining o'rni	408
Xolboyeva Nodiraxon Abdumalik qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash muammosining dolzarbligi	413
Yo'ldosheva Dilnura Nizomjon qizi	
Bo'lg'usi tarbiyachilarda grafik organayzerlar vositasida ekologik tarbiyani shakllantirish usullari	416
O. Xo'janiyozova, Yuldashova Sanamjon Bobomurod qizi	
Взаимодействие воспитателей и родителей в процессе формирования нравственных представлений дошкольников	419
Жураева Наргиза Таировна, Абдуллаева Халимахон Дилёрна	
Развитие государственно-частного партнёрства в сфере дошкольного образования Республики Узбекистан	423
Курбанова Нуржамал Бахбергеновна	
Talaba qizlarning jismoniy va funksional tayyorgarligini shakllantirishning ilmiy metodologik asoslari	426
M. M. Ma'rufov, Sh. R. Ma'rufova	
Развитие языковых навыков у дошкольников через игровые методы обучения английскому языку	430
Садикова Шоиста Акбаровна	

“Ўзбекский текст в русской литературе XX–XXI веков...”	433
Сулаймонова Дурдонахон Равшан кизи, Иванова Ирина Николаевна	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения.....	437
Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.	
Патриотическое воспитание будущих педагогов: совершенствование методики формирования любви к родине в условиях профессиональной подготовки	440
Шарипова Холида Дехкановна	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining oliy ta'limdagi ahamiyati: universitet talabalari va ta'lim sifatiga ta'siri, global o'zgarishlar.....	444
Mambetniyazov Maksetbay Torebekovich	
Interpretable Artificial Intelligence in Pedagogical Diagnostics and Math Performance Prediction: A Systematic Review of Applications in International Standardized Assessments.....	449
Diana Dushabaeva	
Ona tili ta'limida intellektual ta'lim tizimlaridan foydalanishning metodik tamoyillari (boshlang'ich ta'lim yo'nalishi misolida).....	454
Djakbarova Mahliyo Ibraximjonovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyani multimedia vositalari asosida shakllantirishning metodik shart-sharoitlari.....	457
Moxinur G'ulomova Inomjon qizi	
Talaba qizlarda ijtimoiy faolligini rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	462
Nurmatova Nargiza Ulug'bekovna	
Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'lim kompetensiyasini shakllantirishning nazariy asoslari	466
Utayeva Iroda Baxodirovna, Ochilova Namuna Mirzohid qizi	
Interaction Between Teacher and Students in the Process of Mastering University Subjects.....	469
Sadriyev Nizom Najmiddinovich, Usarov Nuriddin	
Концептуальные подходы к исследованию конкурентоспособности университетов	472
Менглиева Индира Баходировна	
Talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning guruhlar va diskussiyaga asoslangan shakllari (xalqaro tajriba misolida)	475
Xamroyeva Feruza Asrorovna, Ibragimov A'lamjon Amrulloevich	
Ratsional turmush tarzi: nazariy poydevor, psixologik mexanizmlar va amaliy strategiyalar.....	478
Bekmuradov Zarif Xurramovich	
Boshlang'ich sinflarda folklor janrlarini o'qitishda innovatsion pedtexnologiyalardan foydalanish	483
Adizova Nodira Baxtiyorovna	
Dialogik nutqda to'liqsiz gaplarning funksional–sintaktik xususiyatlari (ingliz va o'zbek tillari misolida).....	488
Artikova Nodirabegim Sanakulovna	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini tevarak-atrof bilan tanishtirishda ekologik qadriyatlarning roli.....	492
Ernyazova Manzura Amankeldi qizi	
Boshlang'ich sinf darslarini samarali tashkil etishda pedagogik mahoratning ahamiyati	496
Kamolitdinova Kamolatxon Muxammadjalilovna	
Masofaviy ta'lim jarayonida seven skillsni rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari.....	499
Nurmetova Nazokat Baxtiyorovna, Masharipova Durdona Raximbergen qizi	
Teacher Competency and Professional Development in Non-Native English Countries: The Karakalpakstan Perspective.....	506
Mamirbaeva Dina, Pirnazarova Mekhiyban	
Maktabgacha ta'limda rivojlanish markazlari integratsiyasi asosida tayanch kompetensiyalarni shakllantirishning pedagogik asoslari	510
Raxmatova Maftuna Uktamjan qizi	

Milliy kurash texnikasi va taktikasi <i>Xomudjonova Feruza, Panjiyeva Gulzoda</i>	513
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish bosqichlari <i>Xurramova Lobarxon Akramjonovna</i>	517
Развитие сотрудничества у детей старшего дошкольного возраста в проектной деятельности <i>Аллаева Наргиза Уктамовна</i>	521
Социально-психологические аспекты подбора профессорско-преподавательского состава в негосударственных университетах Узбекистана <i>Зеленская Екатерина Георгиевна</i>	525
Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining robototexnik kompetensiyalarini rivojlantirish <i>Do'schonov Shodyorbek Yo'ldoshevich</i>	529
Yakka mashg'ulotlarda ruhiy rivojlanishi sustlashgan kar bolalarni mantiqiy tafakkuri va sensor etalonlarini rivojlantirish <i>Pulatova Saodat Maxamadaminovna</i>	532
Raqamli pedagogik kompetensiya haqida qarashlar va uning ahamiyati..... <i>Tillaboyeva Mahfuza Muhammadovna</i>	536
SAT imtihonining matematika qismida Desmos grafik kalkulyatoridan foydalanish <i>Abdullayev G'ayratjon Mutalipovich</i>	540
Malaka oshirish tizimida jismoniy tarbiya yo'riqchilarining kasbiy faoliyatini rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari <i>Nalibayeva Cho'lpon Baxit qizi</i>	544
Maktabgacha yoshdagi bolalarda inqirozli davrlarning kelib chiqishi, sabablari va bartaraf etish yo'llari.... <i>Kudratova Gulnoza Shaxritdin qizi</i>	547
MTTda variativ dasturlarning ta'lim-tarbiya jarayonida ijtimoiy-amaliy ahamiyati <i>Karimova Umida Sharipovna</i>	550
O'smir davrida uchraydigan kiberbulling turlari va ularning psixologik xususiyatlari <i>Amonxonova Yanglishxon Abduazizxon qizi</i>	552
Maktabgacha hamda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasi tizimini modernizatsiya qilishning innovatsion istiqbollari <i>A'zamov Ruhullo Mahmudjon o'g'li</i>	556
Maktabgacha yoshdagi nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar nutqini rivojlantirishda harakatli o'yinlarning ahamiyati <i>Aslanova Zarrina To'ybekovna</i>	562
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni tabiat bilan tanishtirishda qo'llaniladigan texnologiyalarning o'ziga xos xususiyatlari hamda bolalar bilan ishlash metodlari <i>Axtamova Aziza Aziz qizi</i>	568
Axborot muhitida noto'g'ri ma'lumotlarni tan olish ko'nikmasini shakllantirish metodikasi..... <i>Baliyev Azimjon Narmuminovich</i>	572
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni qo'llashning samaradorligi <i>Choriyeva Barno Alisher qizi</i>	575
Inklyuziv ta'limni samarasini oshirish uchun xalqaro tajribadan foydalanish <i>Ergasheva Mohinur Dilmurod qizi</i>	578
Talabalarda huquqiy ongini rivojlantirishda interfaol metodlarning roli <i>Ganiyev Elyorbek Ulug'bekovich</i>	583
Boshlang'ich ta'lim mavzularini mustahkamlashda qo'llaniladigan usul hamda didaktik o'yinlar texnologiyasi <i>Kamolova Muhabbat</i>	587
O'zbekistonda agro erkin iqtisodiy zonalarining rivojlanishi geografik xususiyatlari va unga global iqlim o'zgarishining ta'siri <i>Nazarov Didar Maxsat o'g'li</i>	590
Improving the Theoretical and Methodological Foundations for Integrating Generative Artificial Intelligence Technologies Into English Language Teaching in Higher Education <i>Nigmatova Nozimakhon Ulugbek kizi</i>	594

Bo'lajak ofitserlar xulq-atvorida agressivlik namoyon bo'lishining psixologik nyuanslari	597
<i>Rejаметова Iroda Ikramsheykovna</i>	
Sport tashkilotlarida murabbiylar va sportchilar bilan ishlash jarayonini zamonaviy kadrlar boshqaruvi yondashuvlari asosida tizimlashtirish va motivatsiya hamda natijadorlikni oshirish omillarini ilmiy asoslash.....	601
<i>Saparov Xasan Djumanazarovich</i>	
Kichik maktab yoshli bolalarda emotsional intellektni shakllantirishning psixologik xususiyatlari	606
<i>Abduhalilova Saidaxon Mavlonbek qizi, Qodirova Odina Djurabayevna</i>	
Tarixiy yondashuvning ta'lim jarayonidagi o'rni va ahamiyati	610
<i>Abduraxmonov Alibahrom Abdusalomovich</i>	
Developing Students' Speaking Skills in English Language Lessons	613
<i>Alamuratov Elyor Umarali ugli</i>	
Jahon psixologiyasida hayotga nisbatan bardoshlilikni ilmiy tadqiq etilishi	617
<i>Alimov O'Imasjon Ismatovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sog'lom ovqatlantirishni tashkil etish	621
<i>Axmedova Nasibaxon Kobiljonovna</i>	
Aholiga sifatli psixologik xizmat ko'rsatishda ilmiy asoslangan psixoterapiyalarning o'rni	624
<i>Bilolova Zamira Baxtiyarovna</i>	
Qadimgi Naxshabning diniy me'morchiligi: Yerqo'rg'on ibodatxonasi misolida	629
<i>Eshmurodova Marjon Eshmurod qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv rivojlanishni ta'minlovchi o'yin muhitining imkoniyatlari	633
<i>Fozilova Odina Nabiyevna</i>	
Oliy ta'lim muassasasi talabalarining kasbiy shakllanishini psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash xususiyatlari	636
<i>I. I. Xalilov</i>	
Modern Teaching Methods Based on Educational Technologies	640
<i>Kirgizov Ismat</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda mustaqil ishlar tizimi	644
<i>Madraimova Halima G'ayrat qizi</i>	
Ingliz tili darslarida madaniyatlararo kommunikatsiya va axborot almashish kompetensiyalarini rivojlantirishda interaktiv usullar	648
<i>Olimxon Isaqov Odiljanovich</i>	
Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini rivojlantirish zamonaviy texnologiyalari	652
<i>Rustamjonov Shoxruxbek Akmaljon o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyalanuvchilarini maktabga tayyorlashda fiziologik rivojlanish va biologik atamalarning qo'llanilish xususiyatlari.....	656
<i>Ruziyeva Gulsara Temirqulovna</i>	
STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limida qo'llash bo'yicha xorijiy tajribalar	662
<i>Saidova Nigora Olimovna, Pirmatova Zaynabxon Elmurod qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalar orqali bolalarda mantiqiy va ijodiy rivojlanishni kengaytirish	665
<i>N. O. Saidova, Tojaliyeva Shahrizoda</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining harakat faoliyatini jismoniy vositalari orqali optimallashtirish masalalari	669
<i>Sarimsaqova Bashorat Muhammad qizi</i>	
Talabalarni axborot ta'lim muhitida kasbiy kompetentligini boshqarishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	673
<i>Shoimov Anvar Mamarizayevich, Tojiyeva Iroda Sadatovna, Shodiyeva Guliston Temirovna</i>	
Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda pedagogik metod va o'yinlarning samaradorligi	677
<i>Suyarova Orzigul Sodiq qizi</i>	
Ta'lim jarayonida talabalardagi stress holatlarini bartaraf etishning psixologik xususiyatlari.....	681
<i>Toshpulatov Akmal A'zamjon o'g'li, Dumarov Mashhurbek</i>	

Maktabgacha ta'lim faoliyat markazlarida ta'lim jarayonini davlat dasturi asosida modernizatsiya qilish ...	685
<i>Ubaydullayeva Ra'no Furqat qizi</i>	
The Role of STEAM Technologies in Teaching English.....	689
<i>Umida Raimjanovna Irgasheva</i>	
Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari.....	693
<i>Xabibullayev Alimardon Xidoyatillayevich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagoglari o'rtasida metodik kollaboratsiyani boshqarish mexanizmini takomillashtirishga yo'naltirilgan mashg'ulotlar majmuasi va unda qo'llaniladigan metodlar	698
<i>Xamrayeva Gulnoz Israilovna</i>	
Migratsiya sharoitida yoshlar tarbiyasi: pedagogik risklar va ularning kelib chiqish sabablari	704
<i>Xaydarov Sulaymon Amirqulovich</i>	
Отношение к телу и фитнес-практикам как фактор социально-психологического благополучия женщин	708
<i>Дехконбоева Зулайхо Дилшод кизи</i>	
Masofaviy o'qitish kompetensiyasi uchun shart-sharoitlarning samaradorligini tekshirish bo'yicha eksperimental ish.....	712
<i>Musamedova Kamola Abdulxaqovna, Xalikov Abdulxaq Abdulxairovich</i>	
Masofaviy ta'limning oxirgi besh yil davridagi rivojlanish bosqichlarining tahlili.....	719
<i>Musamedova Kamola Abdulxaqovna, Ibragimova Ozoda Abdulxakovna</i>	
Информированность педагогов ДОО о психофизиологических особенностях и здоровье детей в инклюзивном образовательной среде	723
<i>Намазбаева Лола Закировна</i>	
Maxsus terminlarni ingliz tili o'qitish jarayonida samarali o'zlashtirishning metodologik shart-sharoitlari....	726
<i>Axmedova Dilnoza Anvarovna</i>	
Tarbiya darslarida o'yin texnologiyalari va interfaol o'qitish usullaridan foydalanish	729
<i>Abulova Mohigul Komiljonzoda</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilar lug'at boyligini oshirishda lingvopedagogik texnologiyalar va ularning samaradorligi	733
<i>Allayarova Sojida Umirzakovna</i>	
Milliy kontent asosida ta'lim jarayonini tashkil etish bo'yicha bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish.....	735
<i>Rahmatova Feruza Qudrat qizi</i>	
O'smir yoshidagi o'quvchilarda axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	738
<i>Muxammadiyev Baxtiyor Jurayevich</i>	
Boshlang'ich ta'limda tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan interfaol pedagogik strategiyalarning didaktik imkoniyatlari	742
<i>Urazimbetova Aygul Aralbayevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik kompetensiyalarini rivojlantirishda pedagogik strategiyalarning nazariy-metodologik asoslari.....	748
<i>Axmedova Laylo Baxtiyor qizi</i>	
Talaba yoshlarini darsdan tashqari jismoniy tarbiya mashg'ulotlarida sport musobaqalariga tayyorlashning pedagogik tahlili.....	755
<i>Zuxriddin Nasibovich Boboshev</i>	
Voleybol o'yini taktikasiga o'rgatish	759
<i>Sulaymonov Jaxongir Solijonovich</i>	
Целеполагание личности в контексте нейрокогнитивных и интуитивных процессов	762
<i>Никишина Изабелла Алиевна</i>	
Matematika fanini o'qitishda o'yin metodlarini tatbiq etish.....	770
<i>Kaipova Tazagul, Kaipova Elmira</i>	
Cross-Cultural Foundations of English Education: Proverbs from Uzbekistan and Afghanistan.....	775
<i>Samadi Nooria</i>	

Bo'lajak surdopedagoglarni kar bolalar nutqini rivojlantirishga tayyorlashda innovatsion metodlar integratsiyasi	779
Teshaboyeva Feruza Raximovna	
The Role of Modern Technologies in Learning the English Language	783
Ergasheva Mehriyona	

BO'LAJAK SURDOPEDAGOGLARNI KAR BOLALAR NUTQINI RIVOJLANTIRISHGA TAYYORLASHDA INNOVATSION METODLAR INTEGRATSIYASI

Teshaboyeva Feruza Raximovna

QDPI Maxsus pedagogika kafedrası v.b. professori,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

ORCID: 0009-0009-0536-9732

Annotatsiya: Maqolada bo'lajak surdopedagoglarni kar bolalar nutqini rivojlantirishga tayyorlash jarayonida qo'llaniladigan interfaol metodlarning didaktik hamda kasbiy ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda keys-tahlil, rolli o'yinlar va pedagogik simulyatsiya, lingvoimitatsion metod, improvizatsiyali o'qitish, shuningdek, differensial va individual yondashuvlarning nutqiy-korreksion faoliyatni tashkil etishdagi o'rni yoritib beriladi. Ushbu metodlarning bo'lajak mutaxassislarning tahliliy fikrlashi, empatik va inklyuziv yondashuvi, kasbiy moslashuvchanligi hamda lingvometodik kompetensiyalarini shakllantirishdagi samaradorligi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: surdopedagogika, kar bolalar, nutqni rivojlantirish, interfaol metodlar, empatik yondashuv, kasbiy kompetensiya.

Abstract: The article provides a scientific analysis of the didactic and professional significance of interactive methods used in preparing future surdopedagogues for speech development in deaf children. The study highlights the role of case analysis, role-playing and pedagogical simulation, the linguo-imitative method, improvisational teaching, as well as differentiated and individualized approaches in organizing speech and corrective activities. The effectiveness of these methods in developing analytical thinking, empathetic and inclusive approaches, professional adaptability, and linguo-methodological competencies of future specialists is substantiated.

Key words: surdopedagogy, deaf children, speech development, interactive methods, empathetic approach, professional competence.

Аннотация: В статье научно анализируется дидактическая и профессиональная значимость интерактивных методов, применяемых в процессе подготовки будущих сурдопедагогов к развитию речи у глухих детей. В исследовании раскрывается роль кейс-анализа, ролевых игр и педагогической симуляции, лингвоимитационного метода, импровизационного обучения, а также дифференцированного и индивидуального подходов в организации речевой коррекционной деятельности. Обоснована эффективность данных методов в формировании аналитического мышления, эмпатического и инклюзивного подходов, профессиональной адаптивности и лингвометодических компетенций будущих специалистов.

Ключевые слова: сурдопедагогика, глухие дети, развитие речи, интерактивные методы, эмпатический подход, профессиональная компетентность.

KIRISH

Zamonaviy maxsus ta'lim tizimida kar bolalar nutqini rivojlantirish masalasi yuqori darajadagi metodik, psixologik va pedagogik tayyorgarlikni talab etadi. Shu bois bo'lajak surdopedagoglarni tayyorlash jarayonida faqat nazariy bilimlar bilan cheklanib qolmasdan, ularni real surdopedagogik vaziyatlarga moslashishga yo'naltiruvchi interfaol metodlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, "Ona tili o'qitish texnologiyasi" moduli doirasida qo'llaniladigan interfaol metodlar talabalarni kar bolalar bilan ishlashga tayyorlashning samarali vositasi sifatida namoyon bo'ladi. Quyida interfaol metodlarning didaktik hamda kasbiy yo'naltirilganligi xususida fikr yuritiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Surdopedagogika sohasida kar bolalar nutqini rivojlantirish masalasi ko'plab fundamental tadqiqotlarda ilmiy asoslangan. Jumladan, S.A. Zikov tomonidan ishlab chiqilgan kar bolalarni o'qitish va tarbiyalash metodikasi kar bolalarda nutqni shakllantirish jarayonining pedagogik mexanizmlarini ochib beradi. Muallif nutqni rivojlantirishda vizual tayanchlar, ko'rgazmalilik va bosqichli o'rgatish tamoyillarining ahamiyatini asoslab, surdopedagog kasbiy tayyorgarligida amaliy metodlarning ustuvorligini ta'kidlaydi. F.F. Rau tadqiqotlarida esa kar bolalarda og'zaki nutqni shakllantirish artikulyatsion mashqlar, eshituv qoldig'idan foydalanish va muloqotga yo'naltirilgan yondashuv asosida yoritilgan bo'lib, bu yondashuv bo'lajak surdopedagoglar tayyorlashda innovatsion metodlar integratsiyasiga metodik zamin yaratadi.

O'zbekistonlik olimlar tadqiqotlarida surdopedagoglarni tayyorlashda milliy ta'lim tajribasi va maxsus ta'lim sharoitlari hisobga olingan. U. Fayziyeva va F. Qodirova tomonidan yozilgan "Surdopedagogika" asarida kar bolalar bilan ishlashda differensial va individual yondashuv, nutqiy-korreksion mashg'ulotlarni rejalashtirish hamda innovatsion metodlardan foydalanish zarurligi asoslab berilgan. L. Mo'minovaning tadqiqotlarida esa bolalar nutqidagi nuqsonlarni aniqlash va bartaraf etishning psixologik-pedagogik jihatlari yoritilib, nutqni rivojlantirish jarayonida interfaol va moslashuvchan metodlarning samaradorligi ko'rsatib beriladi. Ushbu ilmiy qarashlar bo'lajak surdopedagoglarda lingvometodik va kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda muhim manba bo'lib xizmat qiladi.

Innovatsion metodlarni ta'lim jarayoniga integratsiyalashda keys-tahlil metodining ilmiy asoslari R.K. Yin tomonidan ishlab chiqilgan. Muallif keys-tahlilni nazariya va amaliyotni uyg'unlashtiruvchi samarali tadqiqot va o'qitish metodi sifatida talqin etadi. Ushbu yondashuv bo'lajak surdopedagoglarni real pedagogik vaziyatlar asosida fikrlashga, nutqiy-korreksion muammolarni tahlil qilishga va ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilishga o'rgatadi. Shunday qilib, yuqoridagi ilmiy manbalar bo'lajak surdopedagoglarni kar bolalar nutqini rivojlantirishga tayyorlashda innovatsion metodlar integratsiyasining nazariy va metodik asoslarini belgilab beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda bo'lajak surdopedagoglarni kar bolalar nutqini rivojlantirishga tayyorlashda innovatsion metodlar integratsiyasining samaradorligini aniqlash maqsadida kompleks metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot ma'lumotlari pedagogik kuzatuv, suhbat, so'rovnoma, hujjatlarni tahlil qilish hamda amaliy mashg'ulot jarayonida o'tkazilgan pedagogik tajriba asosida olindi. Kuzatuvlar davomida talabalar tomonidan innovatsion metodlardan foydalanish darajasi va kasbiy tayyorgarlik ko'rsatkichlari qayd etildi. So'rovnoma va suhbatlar orqali talabalarining metodik bilimlari, nutqiy-korreksion faoliyatga munosabati va kasbiy refleksiya o'rganildi. Olingan ma'lumotlar sifat va miqdoriy tahlil usullari asosida qayta ishlanib, taqqoslash, umumlashtirish va tizimlashtirish orqali tahlil qilindi. Natijalar innovatsion metodlar integratsiyasining bo'lajak surdopedagoglar kasbiy tayyorgarligiga ta'sirini aniqlash imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Rolli o'yinlar va pedagogik simulyatsiya metodi "Ona tili" darslarida nutqiy muloqotni tashkil etish, o'qituvchi-bola-ota-ona o'rtasidagi munosabatlarni modellashtirish imkonini beradi. Ushbu metod talabalarda kasbiy nutq, pedagogik improvizatsiya va kommunikativ kompetensiyani rivojlantiradi. Rolli vaziyatlar orqali talabalar real dars jarayonida yuzaga keladigan pedagogik holatlarni boshqarish, muloqotni samarali yo'lga qo'yish hamda bolaga mos pedagogik yondashuvni tanlashga tayyorlanadi.

Rolli o'yinlar va pedagogik simulyatsiya metodining samaradorligi uning kasbiy faoliyatni modellashtirish imkoniyatida namoyon bo'ladi. Ushbu metod nafaqat nutqiy vaziyatni tiklaydi, balki talabalarda pedagogik refleksiya, emotsional-intellektual barqarorlik, konfliktologik kompetensiya hamda ota-ona bilan kommunikativ hamkorlikni tashkil etish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Pedagogik simulyatsiya jarayonida talabalar kar bolaning nutqiy passivligi, og'zaki nutqdan bosh tortishi, daktil nutqqa haddan tashqari tayanishi, eshituv apparatini qabul qilmasligi kabi real muammoli vaziyatlarni boshqarishga o'rganadilar.

Shuningdek, pedagogik simulyatsiya metodining muhim jihati shundaki, u xavfsiz pedagogik muhitda xatoga yo'l qo'yish va uni tahlil qilish imkonini beradi. Bu esa kasbiy ishonch va pedagogik barqarorlikni shakllantiradi.

Lingvoimitatsion metod kar bolalar nutqiy faoliyatini modellashtirish orqali og'zaki, yozma va daktil nutqni bosqichma-bosqich shakllantirish mexanizmlarini ochib beradi. Ushbu metod nutqni texnologik asosda o'rgatishga yo'naltirilgan bo'lib, talabalar nutq mexanizmlarini chuqur anglaydi va ularni amaliy mashg'ulotlarda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladi. Natijada bo'lajak surdopedagoglarda lingvometodik kompetensiya shakllanadi.

Lingvoimitatsion metod nutqni mexanik takrorlash emas, balki nutqiy faoliyatni bosqichma-bosqich model-lashtirish jarayonidir. Ushbu metod fonetik-artikulyatsion model, semantik model, grammatik konstruktsiya va kommunikativ kontekst asosida quriladi.

Metodning ustunligi shundaki, u nutqni og'zaki, yozma, daktil hamda imo-ishora kanallari orqali integratsiyalashgan holda shakllantirish imkonini beradi. Talabalar lingvoimitatsion metod orqali nutqni qurish mexanizmini, artikulyatsion apparat faoliyatini, vizual va kinestetik tayanchlarni hamda nutqni bosqichli avtomat-lashtirish usullarini chuqur anglaydi. Lingvoimitatsion metodning zamonaviy talqini nutqni algoritmlashtirilgan model sifatida emas, balki dinamik va kommunikativ tizim sifatida o'rgatishni nazarda tutadi.

Improvizatsiyali o'qitish metodi dars jarayonida kutilmagan pedagogik vaziyatlarda tezkor va moslashuvchan qaror qabul qilishni talab etadi. Ushbu metod orqali talabalar metodik rejalarning qat'iy emasligini, balki bolaning nutqiy-psixologik holatiga mos ravishda o'zgartirilishi zarurligini anglaydi. Improvizatsiyali yondashuv kasbiy ijodkorlik, moslashuvchanlik va pedagogik barqarorlikni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Improvizatsiyali o'qitish metodi kasbiy moslashuvchanlik va pedagogik kreativlikni rivojlantiruvchi yuqori darajadagi metod hisoblanadi. Bu metodda qat'iy ssenariy emas, balki vaziyatga mos pedagogik qaror ustuvor hisoblanadi. Improvizatsiya nazariy tayanch bilimlarni puxta o'zlashtirganlik, psixologik sezgirlik, vaziyatni tezkor baholash hamda refleksiv tahlil komponentlarini o'z ichiga oladi.

Improvizatsiyali o'qitish kar bolaning emotsional reaksiyasiga moslashish, nutqiy qiyinchilik yuzaga kelganda metodni o'zgartirish va rejalashtirilmagan vaziyatlarda nutqni faollashtirish imkonini beradi. Ushbu metod bo'lajak surdopedagoglarda kasbiy kreativlik, pedagogik barqarorlik, kommunikativ liderlik hamda refleksiv tahlil qilish kompetensiyalarini rivojlantiradi.

Differensial va individual o'qitish metodi kar bolalarning nutqiy-eshituv imkoniyatlari turlicha ekanligini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishni taqozo etadi. Ushbu metod har bir bolaning rivojlanish darajasiga mos mashqlar tizimini qo'llash orqali korreksion samaradorlikni oshiradi. Bo'lajak surdopedagoglari individual rejalashtirish, differensial yondashuv va shaxsga yo'naltirilgan ta'lim kompetensiyalarini egallaydi.

Ushbu metodlar tavsifini keltirish bilan birga, quyida keys-tahlil (case-study) metodining bo'lajak surdopedagoglarni kar bolalar nutqini rivojlantirishga tayyorlashdagi keng qamrovli ahamiyati yoritiladi.

Keys-tahlil metodi bo'lajak surdopedagoglarni real surdopedagogik vaziyatlar asosida fikrlashga o'rgatadi. Ushbu metod orqali talabalar kar bolalar nutqini rivojlantirishda individual yondashuvning ahamiyatini anglaydi, nutqiy qiyinchiliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha asosli qarorlar qabul qilish ko'nikmasini shakllantiradi. Keys-tahlil jarayonida nazariya va amaliyotning uzviy bog'lanishi ta'minlanib, talabalar tahliliy fikrlash, empatik va inklyuziv yondashuv hamda kasbiy qaror qabul qilish kompetensiyalarini egallaydi.

Keys-tahlil (case-study) metodi zamonaviy pedagogik ta'limda nazariya va amaliyotni integratsiyalashning samarali vositasi sifatida e'tirof etiladi. Ayniqsa, bo'lajak surdopedagoglarni kar bolalar nutqini rivojlantirishga tayyorlash jarayonida ushbu metod alohida ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi. Chunki kar bolalar bilan olib boriladigan nutqiy-korreksion faoliyat qat'iy rejalashtirilgan va bir xil metodik sxemalarga bo'ysunmaydi, balki bolaning individual nutqiy, eshituv va psixologik holatiga bog'liq ravishda doimiy o'zgarib boradi.

Keys-tahlil metodining asosiy ustunligi shundaki, u talabalarni real surdopedagogik vaziyatlar asosida mustaqil fikrlashga, pedagogik muammolarni tahlil qilishga va ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilishga o'rgatadi. Metod davomida taqdim etiladigan keyslar kar bolalar nutqini rivojlantirish jarayonida uchraydigan haqiqiy muammolarni – nutqiy faollikning pastligi, og'zaki nutqdan bosh tortish, daktil nutqqa haddan tashqari tayanish hamda ota-ona bilan kommunikativ ziddiyatlar kabi holatlarni o'z ichiga oladi. Bu esa talabalarni kelajakdagi kasbiy faoliyatga psixologik va metodik jihatdan tayyorlaydi.

Keys-tahlil metodining muhim jihatlaridan biri tahliliy fikrlashni rivojlantirishidir. Talabalar vaziyatni faqat tavsiflash bilan cheklanmay, uning sabablarini aniqlash, oqibatlarini oldindan ko'ra bilish va bir nechta muqobil yechimlarni ishlab chiqish jarayonida faol ishtirok etadi. Bu jarayon ularda pedagogik refleksiya, ya'ni o'z faoliyatini baholash va takomillashtirish ko'nikmasini shakllantiradi.

Shuningdek, keys-tahlil metodi empatik va inklyuziv yondashuvni shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Kar bolalar bilan ishlashda pedagog faqat metodik bilimlarga emas, balki bolaning hissiy holatini, ichki ehtiyojlarini va psixologik qiyinchiliklarini tushunish qobiliyatiga ham ega bo'lishi lozim. Keyslar asosida olib borilgan muhokamalar talabalarni "bola nuqtayi nazari"dan fikrlashga undaydi, bu esa ularning kasbiy empatiyasini rivojlantiradi.

Keys-tahlil metodining yana bir muhim ahamiyati kasbiy qaror qabul qilish kompetensiyasini shakllantirishidir. Talabalar real pedagogik vaziyatlarda tezkor, asosli va mas'uliyatli qarorlar qabul qilishga o'rganadi. Ayniqsa, nutqni rivojlantirishda qaysi metodni tanlash, qachon improvizatsiyaga murojaat qilish hamda qaysi holatda individual yoki differensial yondashuvni qo'llash zarurligini aniqlash keys-tahlil orqali samarali amalga oshiriladi.

Bundan tashqari, keys-tahlil metodi nazariy bilimlarning amaliyotga transferini ta'minlaydi. Talabalar surdopedagogika, logopediya, psixologiya va ona tili o'qitish metodikasi bo'yicha o'zlashtirgan bilimlarini konkret vaziyatlarga tatbiq etish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa bo'lajak mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini kompleks ravishda shakllantiradi.

Ilmiy-metodik nuqtayi nazardan, keys-tahlil metodi bo'lajak surdopedagoglarni innovatsion fikrlashga yo'naltiradi. Talabalar tayyor sxemalar bilan cheklanib qolmasdan, vaziyatga mos yangi metodik yechimlar ishlab chiqishga intiladi. Natijada ularning kasbiy moslashuvchanligi, ijodkorligi va pedagogik barqarorligi rivojlanadi.

Keys-tahlil (case-study) metodi bo'lajak surdopedagoglarni kar bolalar nutqini rivojlantirishga tayyorlash jarayonida tahliliy fikrlash, empatik va inklyuziv yondashuv, kasbiy qaror qabul qilish hamda nazariya va amaliyotni uyg'unlashtirishga xizmat qiluvchi yetakchi interfaol metodlardan biri hisoblanadi. Ushbu metodning tizimli qo'llanilishi bo'lajak mutaxassislarning kasbiy kompetensiyalarini yuqori darajada shakllantirishga imkon beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak surdopedagoglarni kar bolalar nutqini rivojlantirishga tayyorlashda qo'llaniladigan interfaol metodlar kasbiy tayyorgarlikning muhim didaktik asosini tashkil etadi. Keys-tahlil, rolli o'yinlar, lingvoimitatsion, improvizatsiyali hamda differensial va individual o'qitish metodlarining kompleks qo'llanilishi talabalarda tahliliy fikrlash, empatik va inklyuziv yondashuv, kasbiy moslashuvchanlik hamda lingvometodik kompetensiyalarni shakllantiradi. Mazkur metodlar maxsus ta'lim amaliyotida surdopedagoglarning kasbiy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Rolli o'yinlar va pedagogik simulyatsiya metodlari kasbiy vaziyatni modellashtirish orqali amaliy tayyorgarlikni kuchaytiradi, lingvoimitatsion metod nutq shakllanish mexanizmlarini texnologik asosda anglash imkonini beradi, improvizatsiyali o'qitish esa pedagogik moslashuvchanlik va ijodkorlikni rivojlantiradi. Ushbu metodlarning kompleks qo'llanilishi nazariya va amaliyot integratsiyasini ta'minlaydi, talabalarda tahliliy fikrlashni rivojlantiradi, empatik va inklyuziv yondashuvni shakllantiradi hamda lingvometodik kompetensiyalarni mustahkamlaydi.

Natijada bo'lajak surdopedagoglarni kar bolalar nutqini rivojlantirish jarayonida metodik jihatdan tayyor, psixologik jihatdan barqaror va kasbiy qaror qabul qila oladigan mutaxassis sifatida shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Zikov S.A. Kar bolalarni o'qitish va tarbiyalash metodikasi. – Moskva: Prosveshchenie, 1988.
2. Rau F.F. Kar bolalarda og'zaki nutqni shakllantirish. – Moskva: Pedagogika, 1985.
3. Fayziyeva U., Qodirova F. Surdopedagogika. – Toshkent: Fan, 2010.
4. Mo'minova L. Bolalar nutqidagi nuqsonlarni aniqlash va bartaraf etish. – Toshkent, 2009.
5. Yin R.K. Case Study Research: Design and Methods. – London: Sage, 2014.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.